

УДК 664

Іван Сіканович, Микола Кухтин

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВПЛИВ ТЕПЛОВОЇ ОБРОБКИ МОЛОКА НА МІКРОБІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ ЙОГУРТУ

Ivan Sikanovych, Mykola Kukhtyn

INFLUENCE OF THERMAL PROCESS OF MILK ON MICROBIOLOGICAL INDICES OF YOGURT

Молоко є добрим поживним середовищем для розмноження мікроорганізмів, у тому числі і збудників різних інфекційних хвороб, які потрапляють у нього на різних етапах його виробництва. Тому з метою знищення мікроорганізмів й інактивації їх ензимів, які знижують стійкість молока і викликають в подальшому вади молочних продуктів проводять теплову обробку молока – пастеризацію і стерилізацію.

Пастеризація молока є одним із основних і найбільш вживаних технологічних прийомів, що має гарантувати якість та безпечність молока і молочних продуктів. Сучасними європейськими вимогами визначено, що пастеризованим вважається молоко, яке було нагріте до температури не вище, ніж 72–76 °С з витримкою протягом 15–20 секунд. Саме за таких режимів пастеризації молоко максимально зберігає свої фізико-хімічні властивості та біологічну повноцінність. Враховуючи існуючі в Україні проблеми з мікробіологічною якістю сирого молока, на молокопереробних підприємствах застосовується пастеризація при температурі, вищій ніж 72 °С. Тому актуальним є вивчення впливу різних режимів пастеризації на мікробіологічний склад залишкової мікрофлори молока пастеризованого та молочних продуктів.

Результати досліджень виявили, що температурна обробка не гатункового молока протягом 30 с за 76 °С не забезпечувала зниження мезофільних аеробних факультативно анаеробних мікроорганізмів (МАФАНМ) до нормативного значення 100 тис. КУО/см³. Кількість МАФАНМ у пастеризованому молоці перевищував 100 тис. КУО/см³ і складав, в середньому 167,5±12,8 тис. КУО/см³. Виявлено також, що за значного вмісту золотистого стафілококу у молоці сирому (більше 5000 КУО/см³) ефективність пастеризації буде недостатня для його інактивації, з молока пастеризованого виділяли кількість клітин стафілококу 27±2 КУО/см³. Бактерії групи кишкових паличок (БГКП), також виділися в надмірній кількості (в 0,001 – 0,001 см³ продукту). При виробництві йогурту із такого молока відмічали розвиток усіх вище наведених груп мікрофлори під час технології сквашування. Так, МАФАНМ збільшувалися, в середньому в 2,7 – 3,8 раза, золотистий стафілокок в 2,5 – 3,1 раза, БГКП виділялися в 0,00001 см³ продукту.

У той же час обробка молока сирого за температури 86,5 °С з витримкою упродовж 30 с забезпечувала нормативне значення МАФАНМ, з молока пастеризованого виділяли, в середньому 35,7±2,6 тис. КУО/см³. Золотистий стафілокок не виділявся з 1,0 см³ молока, а БГКП виділялися тільки в 0,1 см³ продукту. Ефективність пастеризації за даної температурної обробки становила, в середньому 99,5 %. Пастеризація не гатункового молока за обох видів обробки не призводила до знищення спор. При виробництві йогурту з такого молока мікробіологічні показники готового продукту відповідали ДСТУ 4343:2004 Йогурти. Загальні технічні умови. Отже, результати досліджень вказують, що для ефективного знищення надмірної кількості мікроорганізмів молока сирого необхідно застосовувати температуру не нижче 86,5 °С.